

Sayın Sadullah Ergin
Adalet Bakanlığı
Adres: 06659 Kızılay, Ankara
Faks: +90 312 419 33 70
E-posta: sadullahergin@adalet.gov.tr, iydb@adalet.gov.tr

Sayın Beşir Atalay
İçişleri Bakanlığı
Adres: T.C. İçişleri Bakanlığı, Bakanlıklar, Ankara
Tel: +90 312 422 40 22
E-posta: besir.atalay@icisleri.gov.tr; ozelkalem@icisleri.gov.tr

22 Aralık 2010

Sayın Adalet Bakanı Sadullah Ergin ve İçişleri Bakanı Beşir Atalay,

Üç uluslararası insan hakları örgütüⁱ adına, bu mektubu Türkiyeli trans insan hakları örgütü Pembe Hayat LGBTT Derneğiⁱⁱnden üç insan hakları savunucusu: Naz (resmi adı: Burhan) Güdümenⁱⁱⁱ, Buse (resmi adı: Bülent) Kılıçkaya^{iv}, and Selay (resmi adı: Derya) Tuñç^va yapılan kötü muamele konusunda derin kaygılarımızı ifade etmek için yazıyoruz. Pembe Hayat üyesi üç transkadın, Ankara Polisi tarafından 19 Haziran 2010 tarihinde tutuklanmış ve takiben, o gün meydana gelen olaylardan kaynaklanan suçlarla itham edilmişlerdir^{vi}. Bu tutuklamalar keyfidir, haksız yeredir ve Türkiye’de trans bireylerin maruz kaldığı, polisin de bir parçası olduğu sistematik suistimalin ek bir kanıtıdır^{vii}. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin, üç transkadına karşı tüm suçlamaları düşürmesini ve trans bireylerin güvenliği ve refahı için somut adımlar atmaya taahhüt etmesini talep ediyoruz.

19 Haziran 2010 tarihinde üç trans kadın arabaları ile Seyranbağları Mahallesi, Ankara’da seyrederken, polis arabayı durdurdu ve üç trans kadının tutuklu olduklarını bildirdi. Kadınlar polise kimliklerini gösterdi ve tutuklanma gerekçelerini sordular. Bunun üzerine, polis kuvvetleri güç kullanarak transkadınları bekleyen polis aracına kadar sürükledi. Buse Kılıçkaya polise kollarını acıttıklarını söyledi; bu söylemin, iddianamede polise hakaret etme suçu kapsamında yanlış ifade edildiğine inanıyoruz. Bu olaylar sırasında bir polis memurunun telsizinin yere düşmesinin, iddianamede kamu malına zarar vermek olarak, yine yanlış tarif edildiğine inanıyoruz. Bahsedilen trans bireyler emniyete götürülerek, orada serbest bırakılmadan önce yaklaşık beş saat tutuklu kalmışlardır.

24 Haziran günü, insan hakları savunucuları, *Kamu Malına Zarar Vermek, Hakaret ve Görevi Yaptırmamak İçin Direnme*^{viii} suçları ile itham edildiler. Eğer suçlu bulunurlarsa üç yıla kadar hapis cezasına çarptırılmakla yüz yüze

kalacak; velayet haklarının sınırlandırılacak; her türlü siyasi örgüt, sivil toplum örgütü, dernek ve vakfın yöneticisi ve denetçisi olmaları engellenmiş olacak. Mahkeme 29 Aralık 2010'da görülecek.

Üç insan hakları savunucusu, tutuklama sırasında polis tarafından maruz bırakıldıkları muameleyle ilgili Ankara Cumhuriyet Savcısı'na resmi şikâyetle bulundular; ancak bu başvuru ile ilgili herhangi bir gelişme sözkonusu değildir.

Sayın Kılıçkaya ve Sayın Tunç Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği'nin kurucu üyeleri; Sayın Güdümen de Pembe Hayat'ın aktif üyesidir. Biz, tutuklamanın ve daha sonrasında iddianamenin farklı motivasyonların ortak bir ürünü olarak ortaya çıktığına inanıyoruz: transfobi, seks işçisi olan veya seks işçisi olarak algılanan kişiler söz konusu olduğunda kanunların göz ardı edilmesi ve trans insan hakları savunucularını aktivizmden engellemeye yönelik istek. Sayın Kılıçkaya ve Sayın Tunç'un hedef alınıyor olmaları bizi özellikle endişelendiriyor. Aşağıda da belirtildiği gibi, bu tutuklama bir aydan kısa bir süre içinde, bu transkadınların polis tarafından keyfi olarak ikinci kez tekrarlanıyor. Kanıtlar, onların trans insan hakları çalışmaları dolayısı ile hedef gösterilmiş olabileceklerini akla getiriyor.

Trans insan hakları savunucularının -özellikle bu kişilerin- polis tarafından hedef gösterilmeleri bir ilk değil. 17 Mayıs 2010'da, Pembe Hayat'tan Sayın Kılıçkaya ve Tunç'un da içlerinde bulunduğu beş trans aktivist, Ankara Polisi tarafından acımasızca saldırıya uğramış ve yasadışı alıkonulmuşlardı. *Görevi Yaptırmamak İçin Direnme* suçu ile itham edilmişlerdi.^{ix} 21 Ekim'de görülen mahkeme, delil yetersizliği kararı ile aktivistlere yönelik tüm suçlamaları düşürdü^x. Duruşma sırasında hâkim, polis görevlileri tarafından yapılan insan hakları savunucularına karşı kötü muameleyi kınayarak, "bu beş kişiye karşı müdahale biçiminin tamamen yanlış" olduğu söyledi.

20 ayda, bilenen en az 9 trans insan cinayete kurban gitti^{xi}. Dahası, polis düzenli olarak Türkiye'de trans vatandaşlara karşı taciz ve şiddet eylemlerini haklı çıkarmak için Kabahatler Kanunu (5326 sayılı) gibi bir dizi yasa uyguluyor^{xii}. Bu kadar şiddetin yaşandığı bir durumda, Türkiye'deki yetkililerin trans vatandaşlarını etkin bir biçimde koruması ve trans vatandaşlara yönelik polis otoritesinin suiistimalini önlemesi hayati önem taşıyor.

Polis tarafından trans insan hakları savunucularına karşı yapılan kötü muamele Türkiye'nin kendi yasalarını ihlal ediyor. Yasanın böyle ayrımcı bir uygulaması Türk Anayasası'nın 10. (kanun önünde bütün vatandaşların ayırım yapmadan eşitliğini garantileyen madde), 20. (bireyin özel hayatını koruyan madde) ve 23. (hareket özgürlüğünü garantileyen) maddelerini toptan ihlal ediyor.

Türkiye'de trans bireylere karşı ayrımcı uygulamalar uluslararası insan hakları hukukuna da aykırı. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Thomas Hammarberg, üye devletlerin trans bireylere, transfobik suçlar ve olaylara karşı özel koruma hakkı tanıyacak nefret suçu yasalarını yürürlüğe koymaları gerektiği tavsiyesinde bulunuyor^{xiii}. 2009 *İlerleme Raporu'nda*, Avrupa Komisyonu Türkiye'nin lezbiyen, gey, biseksüel, trans (LGBT) bireyler de dahil olmak üzere tüm azınlıklar için sağlıklı bir koruma sağlama konusundaki yükümlülüğü yineledi^{xiv}. Avrupa Parlamentosu 10 Şubat 2010 tarihindeki genel kurul toplantısında bu yükümlülüğü tekrar doğruladı ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne LGBT azınlığın korunmasının Avrupa Birliği'ne katılmak için, tartışmaya açık olmayan bir durum olduğunu hatırlattı^{xv}. Temmuz 2010'daki Türkiye hakkındaki en son sonuç konuşmasında, Birleşmiş Milletler'in Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi (CEDAW) Komitesi açıkça, "çeşitli dezavantajlı kadın gruplarının durumu" üzerine endişelerini dile getirirken trans kadınları da buna dahil etti ve Türk hükümetinden nüfusun bu bölümüne giren vatandaşlara karşı "ayrımcılığı ortadan kaldırmak için etkili

önlemler almasını" istedi^{xvi}. Mayıs 2010'da Türkiye, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'nin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelinde ayrımcılık yapılmamasını sağlamak için verdiği tavsiyeyi kabul etmiştir^{xvii}.

Taleplerimiz şunlardır:

1. Sayın Kılıçkaya, Tunç ve Güdümen'e yönelik bu olayı ilgilendiren tüm suçlamaların düşürülmesi.
2. 19 Haziran 2010'da olan olaylardan sorumlu polis memurlarının yasanın gösterdiği şekilde sorumlu tutulması.
3. Trans bireylerin hukukun uygulanması bahanesiyle polis tarafından tabi tutulduğu ayrımcı muamele konusunda bağımsız bir soruşturma açılması.
4. Kabahatler Kanunu gibi ayrımcı yasaların tadil veya iptal edilmesi.
5. Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu ve polisin yetki ve görevlerini belirleyen diğer yasaların polisin sahip olduğu yetkiyi, trans aktivistleri taciz etmesini engelleyecek ve polisin yaptıklarından sorumlu tutulacağı biçimde geliştirilmesi. Türk hükümeti trans bireylerin haklarını korumak için nefret suçlarını yasaklayan, daha kapsamlı ayrımcılık karşıtı bir yasa gibi ek yasalar hazırlamalı ve bunları yürürlüğe koymalı ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Ceza Kanunu'nda belirli değişikliklere gitmeli.
6. Trans bireylere yönelik polis kaynaklı kötü muamele, taciz ve şiddeti önlemesi için, polis ve diğer hukuki yaptırım birimlerinde çalışan memurlar için trans bireyleri de kapsayan, cinsel azınlıklara yönelik muameleyi içeren kapsamlı ulusal bir eğitimin sağlanması.

Yukarıdaki tavsiyelerin uygulanması ve trans bireyleri ayrımcılık ve şiddetten korumak için alınacak diğer önlemler ile ilgili, hükümet ile sürekli bir diyalog içine girmek için fırsat verilirse çok seviniriz.

Saygılarımızla,

Cary Allan Johnson
Yönetici Müdür,
International Gay and Lesbian Human Rights
Commission

Justus Eisfeld
Eş-Başkan,
GATE - Global Advocates for Trans Equality

Koen van Dijk
Yönetici Müdür,
COC Netherlands

CC: Sayın Mehmet Yılmaz Küçük, T.C. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı
Sayın Zafer Uskul, TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu
Sayın Egemen Bağış, AB ile İlişkilerden Sorumlu Devlet Bakanı
Sayın Marc Pierini, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanı

International Gay and Lesbian Human Rights Commission
80 Maiden Lane, Suite 1505, New York, NY 10038
Phone: 212-268-8040 Fax: 212-430-6060 Email: iglhrc@iglhrc.org
www.iglhrc.org

ⁱ Bu mektubu hazırlayan kurumlar şöyle sıralanmaktadır: Uluslararası Gey ve Lezbiyen İnsan Hakları Komisyonu (IGLHRC), GATE - Global Advocates for Trans Equality ve COC Netherlands.

ⁱⁱ Pembe Hayat (Pembe Hayat Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti, Transseksüel Dayanışma Derneği) Ankara merkezli, homofobi ve transfobi kökenli ayrımcılık ve şiddetin her türünü ortadan kaldırmak için çalışan bir dernektir.

ⁱⁱⁱ İBRAHİM oğlu AYŞE FATMA'dan olma, doğum tarihi: 01/07/1982

^{iv} MUSTAFA oğlu BAHTIŞAH'dan olma, doğum tarihi: 01/01/1977

^v ALİ HAYDAR oğlu NURİYE'den olma, doğum tarihi: 28/08/1973

^{vi} Soruşturma no: 2010/75420, Esas no: 2010/26414, İddianame no: 2010/9063, tarih: 24 Haziran 2010

^{vii} Pembe Hayat Aktivistleri Davası için Türk Yetkilileri'ne yazılan ortak mektubun İngilizcesi'ne:

<http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/takeaction/resourcecenter/1208.html>, Türkçesi'ne <http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/takeaction/resourcecenter/1209.html> 'den ulaşılabilir. IGLHRC, HRW, ILGA-Europe, COC Netherlands ve Pembe Hayat'ın 26 Şubat 2010'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a yazdığı mektup; şu adreste elektronik ortamda görülebilir: <http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/pressroom/pressrelease/1095.html>.

^{viii} Türk Ceza Kanunu Madde 265/1, 53 ve 61

^{ix} Supra note ix

^x Türk Trans aktivistelere karşı açılan davanın düşmesi ile ilgili yazı şu adreste elektronik ortamda görülebilir:

<http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/takeaction/resourcecenter/1234.html>

^{xi} Supra note xi

^{xii} Türkiye: Trans Bireylere Yönelik Kötü Muameleyi Sonlandırmak için Kabahatler Kanunu'nu Değiştir:

<http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/takeaction/globalactionalerts/1018.html>

^{xiii} Cinsiyet Kimliği ve İnsan Hakları Sorunu Makalesi (2009) sayfa. 44, elektronik ortamda şu adreste okunabilir:

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1476365>

^{xiv} Avrupa Parlamentosu LGBT Hakları Komisyonu, "European Parliament reaffirms LGBT rights are a condition to join the European Union," (Avrupa Parlamentosu, LGBT Haklarının AB'ye katılmak için zorunlu bir ilke olduğunu yineledi) 18 Şubat, 2010, available at <http://www.lgbt-ep.eu/news.php>.

^{xv} Alıntı

^{xvi} Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi'nin Türkiye'deki sonuç gözlemleri, CEDAW/C/TUR/CO/6, 30 Temmuz 2010, elektronik ortamda şu adreste okunabilir: <http://www2.ohchr.org/tbruce/cedaw/CEDAW-C-TUR-CO-6.pdf>

^{xvii} "Evrensel Periyodik Gözden Geçirme Çalışma Grubu Raporu". Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi. On beşinci oturum, gündem maddesi 6. 17 Haziran 2010, elektronik ortamda:

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/15session/reports.htm>